

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 557/2022
10.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Григорије Тодорић адвокат из ..., против тужене ЈМУ „Радио телевизија Војводине“ из Новог Сада, чији је пуномоћник Сениша Новковић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2470/21 од 29.09.2021. године, у седници одржаној дана 10.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2470/21 од 29.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1121/2017 од 14.03.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да за период од 01.04.2014. године до 30.04.2017. године исплати тужиоцу увећану зараду за прековремени рад у износу од 1.334,24 динара са затезном каматом од 15.09.2018. године до исплате и износ од 264,93 динара на име затезне камате обрачунате од доспећа до 14.09.2018. године, за рад у ризичним ситуацијама у износу од 6.294,48 динара са затезном каматом од 15.09.2018. године до исплате и износ од 1.761,02 динара на име затезне камате обрачунате од доспећа до 14.09.2018. године и за рад у сменама у износу од 113.775,37 динара са затезном каматом од 15.09.2018. године до исплате и износ од 33.752,52 динара на име затезне камате обрачунате од доспећа до 14.09.2018. године, као и да за тужиоца за наведени период на наведене износе главнице увећане зараде надлежном фонду уплати припадајуће доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, све у року од осам дана од дана достављања преписа пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев за исплату увећане зараде за период од 01.04.2014. године до 30.04.2017. године за рад ноћу, у износу од 96,58 динара са затезном каматом од 15.09.2018. године, за прековремени рад преко досуђеног износа до траженог износа од 16.008,00 динара и на име припадајуће затезне камате преко досуђеног износа до траженог износа од 5.950,05 динара и за рад у сменама преко досуђеног износа до траженог износа од 155.852,05 динара. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да накнади тужиоцу парничне

трошкове у износу од 110.960,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате у року од осам дана од дана достављања преписа пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2470/21 од 29.09.2021. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба туженог и преиначена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1121/17 од 14.03.2019. године тако што је одбијен тужбени захтев за исплату увећане зараде за рад у сменама преко износа од 22.681,07 динара (до износа од 113.775,37 динара) са затезном каматом од 15.09.2018. године до исплате и обрачунате затезне камате до 14.09.2018. године преко износа од 10.635,94 динара (до износ од 33.752,52 динара) и за уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање преко наведеног износа главнице од 22.681,07 динара. Ставом другим изреке, делимично је усвојена жалба туженог изјављена на решење о трошковима поступка садржано у пресуди, тако што је одбијен захтев тужиоца преко износа од 33.300,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, док су жалбе тужиоца у целости и жалба туженог у преосталом делу одбијене и решење о трошковима поступка у преосталом делу потврђено. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженом трошкове жалбеног поступка у износу од 21.192,00 динара у року од осам дана.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да тужиочева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на пословима ... - У утуженом периоду од 01.04.2014. године до 30.04.2017. године тужилац је радио у преподневним и у послеподневним часовима, с тим што његове смене нису почињале и завршавале се увек у исто време јер је то зависило од потреба посла. Изузетно ретко (3-4 пута годишње) тужилац је радио по потреби и ноћу. Укупна увећана зарада за сменски рад у означеном временском периоду износи 113.775,37 динара, а затезна камата обрачуната од доспелости до 14.09.2018. године износи 33.752,52 динара. Увећана зарада по том основу за период од 01.04.2014. године до 20.03.2015. године износи 22.681,07 динара, а затезна камата обрачуната од доспелости до 14.09.2018. године износи 10.635,94 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 108. Закона о раду обавезао туженог на исплату увећане зараде за сменски рад у спорном периоду. По становишту тог суда, тужилац има право на увећану зараду за рад у сменама и након ступања на снагу Посебног колективног уговора туженог (21.03.2015. године) којим је право запосленог на увећану зараду за такав рад условљено распоредом рада који подразумева наизменичан рад непрекидно осам сати ноћу, јер је у том делу (члан 37) колективни уговор супротан императивном јавном

социјалном поретку и суштини, односно дефиницији сменског рада из Директиве 2003/88ЕЦ о радном времену.

Другостепени суд је закључио да је нижестепени суд погрешно применио материјално право када је обавезао туженог на исплату увећане зараде за сменски рад и након 21.03.2015. године. По становишту тог суда, заснованом на члану 108. став 4. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05 ... 75/14), право запосленог на увећање зараде у другим случајевима (изван оних предвиђених у ставу првом тог члана) може се утврдити општим актом и уговором о раду, а тужени је то учинио у члану 37. Посебног колективног уговора који је ступио на снагу 21.03.2015. године. Како је том одредбом право на увећану зараду за рад у сменама признато само запосленом који ради у три, односно четири смене, под условом да распоред смена од њега захтева да наизменично ради непрекидно осам сати ноћу (од 22 до 06 часова), другостепени суд је нашао да тужиочев захтев за исплату увећане зараде за сменски рад након ступања на снагу означеног Посебног колективног уговора туженог није основан, јер је он радио само у две смене и ретко остваривао сате ноћног рада.

По оцени Врховног суда, побијана другостепена пресуда је донета правилном применом материјалног права.

Према члану 8. став 1. Закона о раду, колективни уговор, правилник о раду (у даљем тексту: општи акт) и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом. Одредбом члана 9. тог закона прописано је да ће се применити одредбе закона ако општи акт и поједине његове одредбе утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом, као и да су ништаве поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови од рада од услова утврђених законом.

Новелираном одредбом члана 108. Закона о раду није предвиђено посебно увећање зараде по основу рада у сменама, већ је послодавцима остављена могућност да општим актом или уговором о раду утврде такво право запосленог. Тужена је то и учинила својим посебним колективним уговором, признавши право на увећање зараде по том основу у висини од 26% од основице запосленима који су радили у трећој или четвртој смени, односно ноћу. Прописивањем општим актом услова за остваривање овог права нису утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом.

Следствено изложеном, како је утврђено да је тужилац рад обављао у две смене, односно да није радио у трећој и четвртој смени и наизменично ноћу непрекидно осам сати, он не испуњава услове предвиђене општим актом туженог за увећану зараду по основу сменског рада и након 21.03.2015. године, због чега је другостепени суд правилно закључио да је део његовог тужбеног захтева неоснован.

Из наведених разлога, нису основани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права, па је зато на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић